

Helyi tanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára

TÖRTÉNELEM

Az alábbi helyi tanterv a Hajdú-Bihar Megyei Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium számára a 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5., 9. évfolyamokon) bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben foglalt szabályozás alapján készült.

A képzés sajátosságai szerint: sajátos nevelési igényű/halmozottan sérült (látássérült, enyhe értelmi fogyatékos) tanulók számára készült.

Témakör	5.	6	7.	8.
SZEMÉLYES TÖRTÉNELEM, A KERESZTÉNYSÉG	10	-	-	-
FEJEZETEK AZ ÓKOR TÖRTÉNETÉBŐL	20	--	-	-
A KÖZÉPKOR VILÁGA	22			
A KÖZÉPKOR VILÁGA, KALANSOK ÉS HONFOGLALÁS, A MAGYAROK EREDETE? KÉPEK ÉS PORTRÉK AZ ÁRPÁD-KOR ÉS A XIV-XV. SZÁZAD TÖRTÉNETÉBŐL, A KÖZÉPKORI MAGYAR ÁLLAM	22	32		-
ÚJ LÁTÓHATÁROK: A FÖLDRAJZI FELFEDEZÉSEK, A VALLÁSI MEGÚJULÁS: AZ ÚJ VILÁGKÉP		10	-	-
MAGYARORSZÁG A XVI–XVIII. SZÁZADBAN		30		-
TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS			22	10
FORRADAKMAK KORA	-		35	-
A MODERN KOR SZÜLETÉSE. A NEMZETI ESZME ÉS A BIRODALMAK KORA			15	
HAZÁNK ÉS A NAGY VILÁG A XX: SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN	-			10+10
HAZÁNK ÉS A NAGY VILÁG A XX: SZÁZAD MÁSODIK FELÉBEN	-		-	16+10

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

Régiók története, mérlegen a magyar történelem: lábnyomaink a nagyvilágban; a magyar megmaradás kérdései.	-	-	14	10+6
ÖSSZESEN	72	72	72	36+36

5 – 8. évfolyam

CÉL

- A történelem tantárgy célja a térbeli és időbeli tájékozódás, valamint az időbeli viszonyítás alakítása és fejlesztése.
- Járuljon hozzá teszi az emberiség kulturális értékeinek megismerését; a történelmi és társadalmi összefüggések megértéséhez.
- Az ismeretek folyamatos bővítésével hozzájárul a tanulásban akadályozott tanulók személyiségének fejlődéséhez, különös tekintettel a mérlegelő gondolkodásra, a kommunikáció köréhez tartozó tevékenységek hatékony alkalmazására, a nemzeti érzés erősítésére.

FEJLESZTÉSI CÉLOK

- Az emberiség történelmének, hazánk múltjának és jelenének a megismerése, ezen keresztül a tanulók személyiségének pozitív alakítása, a helyes értékrend elsajátítása.
- Nemzeti hagyományaink és kultúránk megismerésén keresztül az általános emberi és nemzeti azonosságtudat kialakítása.
- A társadalomban élés múltbeli és jelenkori történéseinek, lehetőségeinek értelmezése.
- Tanulmányaik során megismert történelmi és kulturális értékeink alapján tudatosodjon a nemzeti összetartozás érzése.
- Közösségi tevékenységgel, lakóhelyén aktív részvétellel váljon részesévé a jelentősebb társadalmi eseményeknek, ünnepeknek, ezen élmények segítségével, alakuljon ki bennük a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet.
- Az iskolai demokráciában, a diákönkormányzat tevékenységeiben való aktív részvétellel a demokratikus technikák gyakorlása: véleménynyilvánítás, döntéshozatal, képviselőlet.
- A tanulói jogok és kötelességek arányainak tudatosítása.

ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI FELADATOK

- A tér-idő tájékozódási képesség fejlesztése, az időbeli viszonyítás képességének kialakítása.
- A szűkebb és tágabb környezetben való eligazodás képességének fejlesztése.
- A különböző társadalmak jellemző kultúrájának, életmódjának megismerése.
- Érzékeltetni, majd megértetni a tanulókkal az egymást követő időben végbemenő változások folyamatát, a történelmi fejlődést.
- Meglátatni az ok-okozati összefüggéseket.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Képesé tenni a tanulókat következtetések levonására, vélemény-nyilvánításra, ítéletalkotásra, alapvető törvényszerűségek felismerésére, saját önálló életvitelükhöz szükséges tanulságok levonására.

A HABILITÁCIÓS/REHABILITÁCIÓS FEJLESZTÉSI FELADATOK

- a képzelet, kifejezőképesség, kreativitás, figyelemkoncentráció, a tartós és szándékos figyelem és emlékezet fejlesztése, a tevékenységek kitartó végzésének megvalósítása, a feladattartás erősítése
- a megfigyelő- és elemzőképesség megalapozása.
- Az esztétikai érzékenység növelése, a téri, időbeli tájékozódás, a kommunikációs képességek gyakorlása, a finommotorika fejlesztése és a tudatos eszközhasználat lehetővé teszi a szociális kompetenciáik, és erkölcsi tartásuk kialakítását.
- A kulcskompetenciák fejlesztése:
 - Anyanyelvi kommunikáció
 - Természettudományos kompetencia
 - Matematikai logikai kompetencia
 - Digitális kompetencia
- Társadalmi esélyigazságosság

FEJLESZTENDŐ KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK, ATTITÚDOK

- Auditív és vizuális észlelés, verbális-, vizuális emlékezet, képzelet, reprodukív képzelet.
- Megfigyelő-, időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek.
- A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével.
- A megkülönböztetés, az azonosítás, az összehasonlítás műveleteinek aktivizálása a perceptív-cselekvéses gondolkodás fejlesztése érdekében.
- Az elvonatkoztatás, az általánosítás műveleteinek aktivizálása, a fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése.
- Cselekvések belső összevetése.
- Érzelmek aktivizálása, az átélés képessége.
- Elfogadó és elutasító attitűd.
- Kíváncsiság, megfigyelés, felfedezés, összehasonlítás rendszerezés képessége.
- Térbeli és időbeli tájékozódás.
- Kommunikációs készség. A szeretet képessége.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Felelősségtudat, felelősségérzet, környezetvédő attitűd.
- Pozitív érzelmek befogadásának képessége, igényessége.
- A munka örömeinek megélése. Együttműködési készség.
- Ítéletalkotás, döntési képesség, önértékelés.

5. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉLOK

- Az ember őskori és ókori történelmének megismerése, a nemzeti azonosságtudat, alapjainak lerakása, pozitív személyiségeken, értékeken keresztül a helyes értékrend kialakítása.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

- A lakóhely földrajzi elhelyezkedésének ismerete.
- A lakóhely történelmi múltjának ismerete.
- A végbemenő történelmi változások megértetése a saját környezet változásain keresztül.
- A történelmi korokban (őskor, ókor) végbemenő változások az ok-okozati összefüggések felfedeztetése.
- A magyarság őstörténetének megismertetése.

FEJLESZTÉS KÖVETELMÉNYEK

- Legyen tájékozott saját életeseményei alapján a múlt – jelen-jövő relációs rendszerben.
- Ismerje saját helyét, szerepét a családjában.
- Mutassa be az iskolai közösséget közvetlen tapasztalatszerzés, saját élmény alapján.
- Meséljen családjá és iskolája múltjából érdekes történeteket.
- Tudja elhelyezni lakóhelyét az ország térképén.
- Gyűjtsön képet lakóhelyéről, ezekről tudjon beszélni.
- Ismerje és gyakorolja a nemzeti jelképek iránti tiszteletadás módjait.
- Tudjon különbséget tenni a történelem különböző megismerési forrásai között.
- Legyenek elemi összehasonlító fogalmai a távoli korban és a ma élő emberek életmódjáról.
- Ismerje fel a tanult korokat képről: ruházatot, használati tárgyakat, jellegzetes épületeket.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Legyen képes beszélni Jézus születéséről, a kereszténység kialakulásáról.
- Ismerjen biblia, mitológiai történeteket.
- Segítséggel mondja el a megismert mondák, legendák, történetek tartalmát.
- Tudjon különbséget tenni a történetek mesei és valóságos eseményei között.
- Tudja a tanult eseményeket időrendbe rendezni.
- Legyen képes segítséggel rajzos beszámolókat készíteni.
- Ismerjen fel és nevezzen meg hazánk őskori és ókori emlékeiből legalább kettőt, képről, filmről.
- Tudja leolvasni, megmutatni a képes történelmi atlaszban a tanultakkal összefüggő történelmi helyeket.
- Olvassa le és mutassa meg vándorló őseink állomáshelyeit.
- Ismerje a letelepedés, a honfoglalás évszámát, valamint fontosabb emlékhelyeit.
- Érzelmileg azonosuljon a honfoglalással, a magyarság életében betöltött szerepével.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció, fogalmazási ismeretek, szókincsbővítés, szövegértés, szemelvények a szépirodalomból. Hiedelemkonstrukciók szerepe a nemzet történetében
- Természettudomány: szokásrendek a természet világában
- Technika és tervezés: életvezetési technikák
- Földrajz: az egyén és a közösség szerepe a hazai és a világ országai együttműködésének tekintetében, tájékozódás a térképen
- Digitális kultúra: interaktív taneszközök használata, ügyintézés a világhálón
- Vizuális kultúra: őskori művészetek, az antik kor építészet
- Testnevelés: az ókori és modern sportágak

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

Témakör	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fejlesztendő kompetenciák, készségek, képességek, attitűdök
A TÖRTÉNELEM FORRÁSAI	A történelem forrásai: - Mi a történelem. - A régészet. - A múlt forrásai. - A forrásokat gyűjtő, őrző tudományos intézmények. - Időszámítás. - Történelmi korszakok.	Múzeumok, gyűjtemények látogatása, rajzos, 1-2 mondatos beszámoló készítése.	Anyanyelvi kompetencia: Események, történetek elbeszélése. Szövegértés Hatékony és önálló tanulás: Tankönyvi szövegek tanulmányozása (a régészet szerepe a múlt megismerése.) Időbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek.
	- Milyenek voltak az ember ősei? – Emberelődők.	Megfigyelés, megbeszélés, könyvtári munka, filmek, videofilmek	Esztétikai és művészetkompetencia: Őskori művészetek kifejező képesség fejlesztése.
SZEMÉLYES TÖRTÉNELEM A KERESZTÉNYSÉG	A címer, zászló, pecsét jelentősége, az idő mérése.	Tájékozódás a térképen. Idő ábrázolása téri-vizuális eszközökkel. Időbeli relációk: a jelen, a múlt és a régmúlt megkülönböztetése. Térbeli relációk: tájékozódási pontok keresése a térképen. Hazánk történelmi zászlóinak és címereinek megismerése, a pecsét fogalma, jelentősége. A témához kapcsolódó tartalmi elemek válogatása, megkülönböztetése, összehasonlítás	– A történelmi megismerés fogalmának kialakítása. A kereszténység jelentősége. Kooperatív technikák alkalmazása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> tér- és időbeli képességek, képzelet.
Őskor	- Küzdelem a természettel – a létért. - Termelő élet. - Az ősközösség felbomlása.	megtekintése.	Tájékozódás térben, időben: Topográfiai feladatok, Megfigyelő-, időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek. A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével.

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>FEJEZETEK AZ ÓKOR TÖRTÉNETÉBŐL</p>	<p>Mezopotámia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Városállamok. - Gazdálkodás a nagy folyók mentén. - mezőgazdaság - kézművesség - Az írás kialakulása. Egyiptom: - Egyiptom társadalma - Mindennapi élet - mezőgazdaság, kézművesség - ruházkodás - szórakozása, étkezési szokások - építészet - Tudományok - Oktatás, írás <p>India Kína Fönícia</p>	<p>Tananyag, tananyagrészek elmondása kérdések segítségével. Történelmi szituációk eljátszása, megjelenítése.</p>	<p>Tájékozódás térben, időben: Topográfiai feladatok A történelmi térképek megfigyelése. Kritikai gondolkodás: Történelmi problémák felismerése. Matematikai kompetencia: időszámítás Anyanyelvi kompetencia: szókincsbővítés, szövegértés fejlesztése</p> <p>Megfigyelő-, időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek. A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével.</p> <p>A megkülönböztetés, az azonosítás, az összehasonlítás műveleteinek aktivizálása a perceptív-cselekvéses gondolkodás fejlesztése érdekében.</p>
--	---	---	---

TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI:

KULCSFOGALMAK ISMERETE, ALAPVETŐ OK- OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉRTELMEZÉSE.

ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

6. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉLOK

- Hazánk középkori történelmének megismerése, a jeles személyiségek életútjának elemzésén át a pozitív személyiségalkotás.
- A nemzeti, népi hagyományok megismerésén, gyakorlásán át a nemzeti identitástudat erősítése.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

- A különböző nemzetiségű, etnikumú csoportok életének, múltjának, kultúrájának megismerésén át, a másság elfogadása, a tolerancia erősítése.
- A népi hagyományok, az ünnepek ismeretén, gyakorlásán át a nemzeti identitástudat erősítése.
- A középkori Magyarország jelentősebb királyainak, eseményeinek megismertetése.
- A tér-idő tájékozódó képesség fejlesztése, erősítése.
- Az ok-okozati összefüggések felfedeztetése.
- Művészeti alkotások megismertetése a tanult történelmi korhoz kapcsolódóan.

FEJLESZTÉS KÖVETELMÉNYEK

- Ismerje a tanuló lakóhelyének településformáját, természeti szépségeit, gazdasági értékeit.
- Legyen képes ezek rövid szöveges bemutatására.
- Tudjon egyéni képességeihez mérten biztonságosan tájékozódni és közlekedni lakóhelyén.
- Ismerjen és használjon a lakóhelyén művészeti és kulturális szolgáltatásokat.
- Ismerje a nemzeti ünnepeink tartalmi, formai vonatkozásait (március 15., augusztus 20., október 23.).
- Gyűjtsön adatokat a családi és vallási ünnepek megtartásának helyi szokásairól.
- A hagyományokhoz kapcsolódó élményeit néhány mondatos írásbeli szövegben tudja megjeleníteni.
- Tudja megnevezni a tanult korok uralkodóit, beszéljen tetteikről.
- Legyen képes tanári rávezetéssel ok-okozati összefüggések felismerésére, következtessen tanulságokra.
- Legyen képes példákkal illusztrálni az ország fennmaradásának, a magyarság megmaradásának küzdelmeit.
- Legyen képes ismereteit bővíteni forrásanyagok felhasználásával, olvasson rövid részleteket a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Tanulja a tanult évszámokat az időszalagon elhelyezni, az események helyszíneit a térképen megmutatni.
- Legyen képes a jártasság szintjén használni a képes történelmi atlaszt.
- Mondjon példákat a történelmi események művészeti megjelenítésére.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció, szépirodalmi szemelvények, a végvári költészet, szövegértés
- Matematika: halmazalkotási műveletek, számlálás, arányok
- Rajz és vizuális kultúra: a témához kapcsolódó képzőművészeti alkotások. Építészet: az Országház, az Árpád-kori műveltség építészet, képzőművészet kultúra és művészet az Anjou-korban, reneszánsz és barokk műalkotások megtekintése
- Ének-zene: zeneművek, reneszánsz és barokk zene hallgatása
- Földrajz: a Föld országai, népek, kultúrák, településformák, Európa országainak helyzete a második évezred első felében, végvárok elhelyezkedése
- Informatika: interaktív taneszközök használata
- Technika és tervezés k: településformák a középkorban. A természetes és az épített környezet
- Természettudomány: természettudományos felfedezések

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

Témakör	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fejlesztendő kompetenciák, készségek, képességek, attitűdök
A KÖZÉPKOR VILÁGA Élet a középkori Európában	<ul style="list-style-type: none"> - A középkori Európa létrejötte – - Az új társadalmi rend kialakulása, az uradalom. - A hűbériség. - A jobbágyság élete, a földművelés új eszközei. - Városok kialakulása – kereskedelem, kézművesség. - Az egyházak és szerepük. - A lovagok élete, a kor kultúrája. 	Múzeumok, gyűjtemények látogatása, rajzos, 1-2 mondatos beszámoló készítése.	<p>Hatékony és önálló tanulás: Ismeretszerzés elsődleges forrásokból. Kritikai gondolkodás: Történelmi változások nyomon követése. Egy korszakon belül lezajlott változások bemutatása különböző szempontok szerint. (politikai, gazdasági, társadalmi, kulturális) Anyanyelvi kompetencia: Szókincsbővítés, szövegértő olvasás. Természettudományos kompetencia:</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - A középkori művészet, irodalom és oktatás - - A középkori világ vezető vallásai (az iszlám vallás) 		A természetes és az épített környezet, településformák a középkorban. Megfigyelő-, időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek. A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével.
A KÖZÉPKOR VILÁGA, KALANDOZÁSOK ÉS HONFOGLALÁS, A MAGYAROK EREDETE, KÉPEK ÉS PORTRÉK AZ ÁRPÁD-KOR ÉS A XIV-XV. SZÁZAD TÖRTÉNETÉBŐL, A KÖZÉPKORI MAGYAR ÁLLAM	<p>Történetek a magyarság vándorlásáról és a honfoglalásról</p> <ul style="list-style-type: none"> A magyarok eredete. Rege a csodaszarvasról. Vérszerződés. Honfoglalás, letelepedés. Kalandozó hadjáratok. 	<p>A legfontosabb nemzeti történelmi adatok rendezése időszalagon, időtornyon. Mondák, történetek olvasása, feldolgozása. Adott történetben a valós és a fiktív elemek megkülönböztetése. Illusztráció készítése.</p> <p>Múzeum, tájház, emlékmű látogatása.</p> <p>Tablókészítés. Adatok leolvasása térképről.</p> <p>Időszalagon, időtornyon történő ábrázolás – összefüggések felismerése. Rajzos történelmi napló készítése</p>	<p>Fogalomalkotás a magyar nemzet történet legfontosabb eseményeiről.</p> <p>Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> térbeli- és időbeli tájékozódás, történelmi gondolkodás</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>Magyarország az Árpád-házi uralkodók idején</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A magyarok élete, társadalma a letelepedés után. - A kalandozások kora. - Géza fejedelem. - A keresztény állam megalakulása, István uralkodása. - I. (Szent) László és Könyves Kálmán uralkodása. - Az ország helyzete, a tatárjárásig, II. András. - A tatárjárás. – IV. Béla, az ország újjáépítése. - A mindennapok élete. – Az Árpád-ház kialakulása. 	<p>Tananyag, tananyagrészek elmondása kérdések segítségével.</p>	<p>Hatékony és önálló tanulás: Ismeretszerzés elsődleges forrásokból. A források áttekintése és értékelése. Anyanyelvi kompetencia: Szókincsbővítés, szövegértő olvasás. A történelmi hősök tulajdonságainak és tetteinek értékelése. Történelmi személyek összehasonlítása, értékelése jelentőségük szerint. Tájékozódás térben és időben: Topográfiai feladatok. A tanultakkal kapcsolatos helyszínek megmutatása a térképen. Esztétikai és művészeti kompetencia: az Árpád-kori műveltség építészeti, képzőművészeti kultúra és művészet az Anjou-korban. Megfigyelő-, időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek. A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével. Érzelmek aktivizálása, az átélés képessége.</p>
<p>Virágzó középkor Magyarországon</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A kiskirályok hatalmának letörése – Károly Róbert - Az ország gazdasági élete, Károly Róbert uralkodása idején. - Nagy Lajos uralkodása. - Tudomány és művészet Nagy Lajos korában. - A mindennapok élete. – Zsigmond király uralkodása. - A török elleni küzdelem – Hunyadi János - A nándorfehérvári győzelem. – Mátyás király uralkodása. 	<p>Tananyag, tananyagrészek elmondása kérdések segítségével.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Szókincsbővítés, szövegértő olvasás. A történelmi hősök tulajdonságainak és tetteinek értékelése. Történelmi személyek összehasonlítása, értékelése jelentőségük szerint. Természettudományos kompetencia: Népek, kultúrák, településformák. Európa országainak helyzete a második évezred első felében. Kritikai gondolkodás: Történelmi változások nyomon követése. Egy korszakon belül</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	<ul style="list-style-type: none"> - Tudomány és művészet Mátyás korában. - A mindennapok élete. – Az ország élete Mátyás király halála után. – Dózsa György a parasztok vezére, 1514. - A mohácsi veszedelem. – Az ország három részre szakadása. - Buda török kézen. 		<p>lezajlott változások bemutatása különböző szempontok szerint. (politikai, gazdasági, társadalmi, kulturális)</p> <p>Digitális kompetencia: Interaktív taneszközök használata. Hatékony és önálló tanulás: Ismeretszerzés elsődleges forrásokból. A források áttekintése és értékelése. A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével. Érzelmek aktivizálása, az átélés képessége.</p> <p>Verbális és vizuális emlékezet fejlesztése.</p>
<p>ÚJ LÁTÓHATÁROK: A FÖLDRAJZI FELFEDEZÉSEK, A VALLÁSI MEGÚJULÁS: AZ ÚJ VILÁGKÉP</p>	<ul style="list-style-type: none"> . A nagy földrajzi felfedezések <li style="padding-left: 20px;">Amerika felfedezése. <li style="padding-left: 20px;">Felfedezők és hódítók. <p>Vallási újítók – reformáció és katolikus megújulás</p> <p style="padding-left: 20px;">Történetek a kor emberének gondolkodásáról; reformáció és ellenreformáció.</p> <p align="center">-</p>	<p>Történelmi szövegek olvasása, feldolgozása a nagy földrajzi felfedezőkről. Időszalagon, időtornyon Amerika fölfedezésének meghatározása – jelenhez való viszonyítása. Atlaszhasználat – helyszínek megkeresése a térképen; adatok olvasása térképről. Református és katolikus templom látogatása, a hasonlóságok és eltérések megfigyelése</p>	<p>A történelmi gondolkodás képességének kialakítása és fejlesztése.</p> <p>Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> kauzális gondolkodás, képzelet, tér-és időbeli tájékozódás</p>
<p>Az újkor kezdete Európában</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A nagy földrajzi felfedezések. - Felfedezők, hódítók, leigázott népek. – Reformáció, ellenreformáció. – Reformáció, ellenreformáció Magyarországon. 	<p>Tananyag, tananyagrészek elmondása kérdések segítségével, a helyi templomok és emlékhelyek felkeresése.</p>	<p>Természettudományos kompetencia: Nagy földrajzi és természettudományos felfedezések. Megfigyelő-, időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek. Anyanyelvi kompetencia: Szókincsbővítés, szövegértő olvasás, a végvári költészet. Tájékozódás térben és időben:</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	<p>- Bocskai szerepe a magyar reformációban – Iskolák, iskolavárások hazánkban. A tőkés társadalom kialakulása.</p>		<p>Topográfiai feladatok, végvárok elhelyezkedése. Esztétikai és művészeti kompetencia: Reneszánsz és barokk műalkotások megtekintése, reneszánsz és barokk zene hallgatása. Digitális kompetencia: Interaktív taneszközök használata. Hatékony és önálló tanulás: Ismeretszerzés elsődleges forrásokból. A források áttekintése és értékelése. Anyanyelvi kompetencia: Szókincsbővítés, szövegértő olvasás. Kritikai gondolkodás: Történelmi problémák felismerése és elemzése. Auditív és vizuális észlelés, verbális-, vizuális emlékezet, képzelet, reprodukív képzelet.</p>
	-		
<p>MAGYARORSZÁG A XVI–XVIII. SZÁZADBAN Magyarország az újkor hajnalán.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Végvári harcok. - A Bocskai-féle szabadságharc. - Bocskai István és a hajdúk - Az ellenreformáció Magyarországon. - Az erdélyi fejedelemség. - Műveltség Erdélyben. - A királyi Magyarország. - A mindennapok élete. - A Habsburg-ellenes mozgalmak. - Thököly fejedelemsége. - II. Rákóczi Ferenc szabadságharca. - A szatmári béke és következménye. - A mindennapok élete. 	<p>Tananyag, tananyagrészek elmondása kérdések segítségével.</p>	

**TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI: KULCSFOGALMAK ISMERETE, ALAPVETŐ OK- OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉRTELMEZÉSE.
ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.**

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

7. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉLOK

- A helyes ítéletalkotási képesség, a pozitív attitűdök, a nemzeti identitás megerősítése, a másság tisztelete, a helyes értékrend további szilárdítása.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

- A Himnusz, a Szózat, a nemzeti imádságok értelmezése, a tiszteletadás módjai.
- Az alkoholizmus, a kábítószer, a bűnözés erkölcsi és társadalmi hatásai, az egyéni felelősség jelentőségének tudatosítása.
- A polgárosodás kihatásainak megismertetése, jelentőségének hangsúlyozása a magyarság életében.
- Az I. Világháború történeteinek megismertetése, ezáltal a magyar történelem jelentős fordulópontjainak értékelése.

FEJLESZTÉS KÖVETELMÉNYEK

- Tudjon megnevezni a tanuló lakóhelyén működő helyi közösségeket, ismerje alapvető tevékenységeiket, mondjon gyakorlati példákat.
- Ismerje az ünnepekhez kötődő helyi népszokásokat, tudjon ezekről összefüggően beszélni.
- Ismerje a Himnuszt és a Szózatot, tudja a hozzá kapcsolódó tiszteletadás módját.
- Tudja kezelni a kiemelkedő személyiségekről gyűjtött életrajzi adatokat.
- Legyen képes szóban felvázolni rövid életrajzot egy általa példaképnek tartott történelmi személyiségről.
- Ismerjen fel segítséggel a kor eseményei között történelmi összefüggéseket, készítsen róla vázlatot.
- Ismerje fel, hogy népünk számára milyen gazdasági, társadalmi veszteségeket jelentett a háborúban való részvétel.
- Tudjon számot adni a tanult anyagról néhány mondatos szóbeli felelettel.
- Ismerje a legjellegzetesebb reformkori személyiségek nézeteit, érveljen a megismert tények alapján.
- Tudjon összefüggéseket említeni a világtörténelem és a magyar történelem eseményei között.
- Elemesse a társadalmi, gazdasági változásokat, konkrét példákkal mutasson rá a fejlődésre megadott szempontok alapján.
- Tudja a tanult történelmi évszámokat.
- Jártasság szintjén használja a képes történelmi atlaszt.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció, vitakészség, a hivatalossá vált magyar nyelv, Himnusz és a Szózat, szépirodalmi szemelvények
- Természettudomány t: energiatakarékosság, - tudósok, feltalálók és találmányaik
- Matematika: alpműveletek, mértékváltások
- Digitális kultúra: interaktív taneszközök használata
- Vizuális kultúra: bankjegyeken és bankkártyákon látható művészi ábrázolások, a történelmi események ábrázolása képzőművészeti alkotások tükrében, építészet
- Földrajz: érdekes bankjegyek, pénzermék a világ különböző tájairól, topográfiai ismeretek
- Ének-zene: himnuszok, Kossuth Lajos toborzódalai
- Technika és tervezés: a mindennapi életvezetés megváltozottkörülmények között

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

Témakör	Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	Fejlesztendő kompetenciák, készségek, képességek, attitűdök
TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS	<p><i>Az ókori társadalmakról tanultak átisméltése</i></p> <p>Az ókori keleti kultúrák Az ókori Görögország. Az ókori Róma. Időszalag készítése, a történelmi források megnevezése a tanult történelmi korokból. A régész eszközeinek megnevezése. Múzeumlátogatás. Térképhasználat, terepasztal alkalmazása. Tárgyi emlékek fölismerése az ókorból, különös tekintettel az ókori kelet, Görögország és Róma hagyatékaira. A forrásokhoz kapcsolódóan szövegfeldolgozás. Térképhasználat. Adatok leolvasása időszalagról. A vándorlás és honfoglalás állomásainak megnevezése. Múzeumlátogatás, a koronázási ékszerek megtekintése. Tablókészítés a tanult uralkodókról. Tematikus feladatlapok megoldása.</p> <p>A középkori Magyarországról tanultak átisméltése (korai szakasz, érett szakasz, késői szakasz) Árpád-házi királyok. Anjou-házi királyok és a Hunyadiak. Hazánk három részre szakadása.</p>		<p>A tanult történelmi csomópontok felidézése térben és időben.</p> <p>Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: vizuális és auditív emlékezet, analitikus és szintetikus gondolkodás.</p>
FORRADAKMAK KORA A polgári átalakulás kora	<ul style="list-style-type: none"> - Eszmék, személyiségek és történetek a francia forradalom korától. - Napóleon és Európa. - A mezőgazdaság és a gépek forradalma. - Vállalatok és vállalkozók. - Az ipari forradalom társadalmi következményei. - Életmód a kapitalista Európában. 	<p>Feladatvégzés térképábrázolásokkal. Fogalmi szemléltetőkérdések, szókérdések, mondatkérdések használata, rendszerezése.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés. Rövid beszámoló készítése a tanultak és az olvasottak alapján. Kritikai gondolkodás: Egy korszakon belül lezajlott változások bemutatása különböző szempontok szerint. Tájékozódás térben – időben Megfigyelő-, időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek.</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

			A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével.
Polgárosodás Magyarországon	<ul style="list-style-type: none"> - Magyarország a Habsburg Birodalomban: - népesség - gazdaság - társadalom - életmód kérdései - Felvilágosult abszolútizmus és a rendiség. - Mária Terézia, II. József. – Reformkor: - A politikai irányítók: gróf. Széchenyi István, Wesselényi Miklós, Kossuth Lajos, Táncsics Mihály - Törvényhozás - Reformországgyűlések és követeléseik. - Életképek a reformkori Magyarországon. - 1848-1849-es forradalom és szabadságharc. – 1848. március 15. - Nemzetiségek ébredése - Polgári törvények - Képek a szabadságharc csatáiból - A szabadságharc és Európa: esélyek és eredmények – Helytörténetek. 	<p>Történetek dramatizálása, rendezés, szereplés, tudatos szerepválasztással.</p> <p>Tematikus rajzok készítése.</p> <p>Időszalag, időtáblázatok használata.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, vitakészség, szövegértés. Rövid beszámoló készítése a tanultak és az olvasottak alapján.</p> <p>Hatékony és önálló tanulás: Híres emberek életútjának bemutatása különböző szöveges és képi források felhasználásával.</p> <p>Kritikai gondolkodás: Egy korszakon belül lezajlott változások bemutatása különböző szempontok szerint.</p> <p>Természettudományos kompetencia: Tájékozódás térben – időben</p> <p>Topográfiai feladatok. Az események helyszíneinek megkeresése a térképen.</p> <p>Digitális kompetencia: Interaktív taneszközök használata.</p> <p>Esztétikai és művészeti kompetencia: A történelmi események ábrázolása. Kossuth Lajos toborzódalai.</p> <p>Kommunikációs készség. A szeretet képessége. A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével. Érzelmek aktivizálása, az átélés képessége. Pozitív érzelmek befogadásának képessége, igényessége.</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>A MODERN KOR SZÜLETÉSE. A NEMZETI ESZME ÉS A BIRODALMAK KORA A kiegyezés kora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A szabadságharc utáni Magyarország: programok és intézkedések – A kiegyezés: 1967. - Gazdasági felzárkózás. - A polgárosodó magyar társadalom. - Világváros születik: Budapest - A Millennium - Nemzetállamok születése Európában, polgárháború az Egyesült Államokban – Helytörténet. 	<p>Megfigyelés, megbeszélés, könyvtári munka. Dramatizálás.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés. Esztétikai és művészeti kompetencia: Az építészet. Hatékony és önálló tanulás: Történelmi kulcsfogalmak ismerete és alkalmazása. Kritikai gondolkodás: Történelmi problémák felismerése és elemzése.</p>
			<p>Időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek. Érzelmek aktivizálása, az átélés képessége. Elfogadó és elutasító attitűd.</p>
<p>HAZÁNK ÉS A NAGY VILÁG A XX. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN A késő újkor Európában</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Verseny a világ felosztásáért. - Az I. Világháború okai és céljai. – Frontvonalak. - Hátország. - Forradalom Oroszországban. - Győztesek és vesztesek. – Mindennapi élet a háború utáni időszakban. - Helytörténet. 	<p>Albumok készítése történelmi események szereplőiről, ismert helyi kiválóságokról.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés, forráselemzés. Természettudományos kompetencia: Tájékozódás térben – időben Topográfiai feladatok. Az események helyszíneinek megkeresése a térképen. Szociális kompetencia: A mindennapi életvezetés megváltozottkörülmények között. Auditív és vizuális észlelés, verbális-, vizuális emlékezet, képzelet, reprodukív képzelet. Megfigyelő-, időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek. A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével.</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

**TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI: KULCSFOGALMAK ISMERETE, ALAPVETŐ OK- OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉRTELMEZÉSE.
ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.**

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

8. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉLOK

- A történelmi eseményeken, példákon, személyiségeken keresztül a pozitív értékrend és a pozitív személyiségvonások megerősítése, az objektivitás és a tolerancia érzésének kialakítása más nemzetekkel szemben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

- A lakóhely gazdasági tényezőinek megismerése, ezáltal a munkalehetőségek felfedeztetése, az ok-okozati összefüggések feltárása.
- A nemzeti emlékhelyek megismertetése.
- A koronázási jelképek történelmének, jelentőségének tudatosítás.
- A magyarság jelenének ismertetése, a másság elfogadásának erősítése.
- A XX. századi Magyarország történelmének megismertetése, a jelentős sorsfordító események elemzése, következtetések gyakoroltatás.
- A II. Világháború történeteinek megismertetése, ezáltal a magyar történelem jelentős fordulópontjainak értékelése.
- Forrásanyagok keresése, elemi szintű elemzése.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

- Legyen képes tájékoztatást, felvilágosítást adni lakóhelye vonatkozásában.
- Legyen büszke hazája és települése nevezetességeire. Tudatosan óvja, védje.
- Tudjon felsorolni néhány nevezetes ember nevét lakóhelyén, és ismerje a közösségért végzett munkájukat.
- Alakuljon ki a közösséghez tartozás és a hazaszeretet pozitív érzése.
- Ismerje fel, hogy népünk számára milyen gazdasági, társadalmi veszteségeket jelentett a háborúban való részvétel.
- Legyen képes a térképről önállóan leolvasni a háborús eseményeket, használja fel a térképet szóbeli feleletéhez.
- Utasítsa el a nemzeti, faji gyűlöletet.
- Legyen magatartásában megnyilvánuló magyar és európai azonosságtudata.
- Ismerjen néhány történelmi témájú irodalmi művet, filmet.
- Legyen képes beszámolni az olvasottakról, a látottakról, megfogalmazni saját véleményét.
- Az ok-okozati összefüggések felismeréséből, a következtetésekből legyen képes elemi ítéletalkotásokra.
- Legyen képes önállóan felkészülni tankönyvből, könyvtárban forrásanyagot keresni, irodalmi ismeretei alapján illusztrációkat gyűjteni adott témához.
- Alkalmazza a tanulás során gyűjtött anyagot, a kortársak visszaemlékezéseit.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Próbáljon tájékozódni a lakossági ügyintézésben

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció, szövegértés, szépirodalmi szemelvények, érvelési készségek és képességek
- Matematika: számítások alapműveletekkel
- Ének-zene: népdalok, munkadalok
- Rajz és vizuális kultúra: képzőművészeti alkotások a munka világából, a világháborúk hatása a művészeti ágakra,
- a nemzeti kisebbségekhez tartozó művészek jeles alkotásai
- Informatika: interaktív taneszközök használata
- Földrajz: érdekes munkák a világ minden tájáról, topográfiai ismeretek
- Életvitel és gyakorlati ismeretek: a munka szerepe az ember életében, mindennapi életvezetés megváltozott körülmények között, nemzetiségekhez kötődő mesterségek
- Természetismeret: a XX. század első felének legjelentősebb felfedezései, atombomba

FEJLESZTENDŐ KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK, ATTITÚDOK

- Auditív és vizuális észlelés, verbális-, vizuális emlékezet, képzelet, reprodukív képzelet.
- Megfigyelő-, időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek.
- A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével.
- A megkülönböztetés, az azonosítás, az összehasonlítás műveleteinek aktivizálása a perceptív-cselekvéses gondolkodás fejlesztése érdekében.
- Az elvonatkoztatás, az általánosítás műveleteinek aktivizálása, a fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése.
- Cselekvések belső összevetése.
- Érzelmek aktivizálása, az átélés képessége.
- Elfogadó és elutasító attitűd.
- Kíváncsiság, megfigyelés, felfedezés, összehasonlítás rendszerezés képessége.
- Térbeli és időbeli tájékozódás.
- Kommunikációs készség. A szeretet képessége.
- Felelősségtudat, felelősségérzet, környezetvédő attitűd.
- Pozitív érzelmek befogadásának képessége, igényessége.
- A munka örömeinek megélése. Együttműködési készség.
- Ítéletalkotás, döntési képesség, önértékelés.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

Tematikai egység / Ismeret	Tantárgyi tartalom	Tanulói tevékenység	Fejlesztendő kompetenciák, készségek, képességek, attitűdök
TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS	<p>Az ókori társadalmakról tanultak átisméltése Az ókori keleti kultúrák Az ókori Görögország. Az ókori Róma.</p> <p>A középkori Magyarországról tanultak átisméltése (korai szakasz, érett szakasz, késői szakasz) Árpád-házi királyok. Anjou-házi királyok és a Hunyadiak.</p>	<p>Időszalag készítése, a történelmi források megnevezése a tanult történelmi korokból. A régész eszközeinek megnevezése. Múzeumlátogatás. Térképhasználat, terepasztal alkalmazása. Tárgyi emlékek fölismerése az ókorból, különös tekintettel az ókori kelet, Görögország és Róma hagyatékaira. A forrásokhoz kapcsolódóan szövegfeldolgozás. Térképhasználat. Adatok leolvasása időszalagról. A vándorlás és honfoglalás állomásainak megnevezése. Múzeumlátogatás, a koronázási ékszerek megtekintése. Tablókészítés a tanult uralkodókról. Tematikus feladatlapok megoldása.</p>	<p>A tanult történelmi csomópontok felidézése térben és időben.</p> <p>Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: vizuális és auditív emlékezet, analitikus és szintetikus gondolkodás.</p>
<p>HAZÁNK ÉS A NAGY VILÁG A XX. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN</p> <p>A trianoni Magyarország</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A trianoni békeszerződés és következményei. - Élet a Horthy Magyarországon. - Társadalmi, politikai megmozdulások. - Az őszirozás forradalom. - Tanácsköztársaság. - Helytörténet. 	<p>Szituációs játékok, dramatikus feldolgozások.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés, forráselemzés, szépirodalmi szemelvények, érvelési készségek és képességek Digitális kompetencia: Interaktív taneszközök használata.</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>Magyarország a két világháború között</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A nagy gazdasági világválság. - Magyarország a nagy gazdasági világválság idején. - A nagy gazdasági világválság következményei. - Háborús készülődés - Németország erősödése, világhuralmi tervei - Diktatúrák és diktátorok Európában – kommunizmus, fasizmus, nemzetiszocializmus - Életmód és szellemi élet a két világháború között. - Helytörténet. 	<p>Történelmi témájú regényrészletek, filmek, dokumentumfilmek nézése, beszélgetés, érzések megfogalmazása.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés.</p> <p>Hatékony és önálló tanulás: Történelmi kulcsfogalmak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Természettudományos kompetencia: A XX. század első felének legjelentősebb felfedezései.</p>
<p>A II. Világháború</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Európai háborúból világháború. - A II. Világháború eseménytörténete. - A holokauszt Európában és Magyarországon - Magyarország a II. Világháborúban. - A párizsi béke. - Helytörténet. 	<p>Dokumentumfilmek nézése. Forrásanyagok keresése lakóhelyi információk keresése.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés, forráselemzés.</p> <p>Kritikai gondolkodás: Történelmi problémák felismerése és elemzése.</p> <p>Természettudományos kompetencia: Tájékozódás térben - időben Topográfiai feladatok. Az események helyszíneinek megkeresése a térképen.</p>
<p>HAZÁNK ÉS A NAGY VILÁG A XX. SZÁZAD MÁSODIK FELÉBEN</p>	<p>A megosztott világ: a hidegháború, az Egyesült Államok és a Szovjetunió vetélkedése</p> <p>Hatalmi csoportosulások kialakulása a II. világháború befejezése után.</p>	<p>Adatok, tényinformációk gyűjtése a XX. század második felében élt polgárok mindennapjairól. Időszalag, időtorony alkalmazása, történelmi évszámok jelölése. Térképről adatok leolvasása. Rövidítések – fogalmak egyeztetése (pl. ENSZ, NATO, Varsói Szerződés). A keleti blokk és a nyugati blokk országainak csoportosítása. Mindennapi élet modellezése a demokratikus vezetés alatt</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés.</p> <p>Hatékony és önálló tanulás: Történelmi kulcsfogalmak ismerete és alkalmazása.</p> <p>Természettudományos kompetencia: A XX. század első felének legjelentősebb felfedezései.</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	<p>A berlini fal kiépítése.</p> <p>Magyarország a kommunizmus idején</p> <p>Rákosi Mátyás diktatúrája.</p> <p>Az emberek élete az 1950-es évek elején.</p> <p>Az 1956-os forradalom és a Kádár-korszak</p> <p>Az 1956-os forradalom és Nagy Imre miniszterelnöksége.</p> <p>A Kádár-rendszer jellege, életmódja</p> <p>Az 1980-as évek vége, a Kádár-rendszer válsága.</p> <p>A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon</p> <p>Rendszerváltoztatás</p> <p>Az Alaptörvény és a mai magyar demokrácia</p> <p>Együttélés a Kárpát-medencében: a határon túli magyarok; a magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig.</p> <p>-</p>	<p>álló és a szocialista vezetés alatt álló országokban. A személyi kultusz jellemzőinek csoportosítása. A tervgazdálkodás – rámutatás a hamis eszményekre egyszerű modellezéssel. Tárgyi és írásos emlékek megtekintése az ötvenes évekből. A személyi kultusz, a diktatúra, a pártállam jellemző jegyeinek fölismerése. Évszámok jelölése időszalagon. Szocialista iparvárosok jelölése térképen; rajz, makett készítése a gyárvárosokról. Címerek összehasonlítása a XX. század különböző korszakaiban. Jellemzők megkülönböztetése. Gyűjtőmunka – tárgyi emlékek a tárgyalt történelmi időszakokból. Látogatás az 1956-os forradalomhoz kapcsolódó múzeumi kiállításon. Játékfilm, dokumentumfilm megtekintése az 1956-os forradalomról és szabadságharcról. Képek gyűjtése, csoportosítása a hatvanas, hetvenes, nyolcvanas évek hazai életmódjáról. A Kádár-korszak legfontosabb jegyeiről történő fogalomalkotás, a társadalmi berendezkedéshez kapcsolódó jellemzők rendezése, csoportosítása főfogalmak alá.</p> <p>Csoportosítás tanári irányítás mellett: okok, melyek a kommunista hatalom összesbementése: a szovjet csapatok kivonulása Magyarország területéről leomlásához vezettek.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés, forráselemzés. Kritikai gondolkodás: Történelmi problémák felismerése és elemzése. Természettudományos kompetencia: Tájékozódás térben - időben Topográfiai feladatok. Az események helyszíneinek megkeresése a térképen</p>
--	---	--	--

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>RÉGIÓNK TÖRTÉNETE, MÉRLEGEN A MAGYAR TÖRTÉNELEM: LÁBNYOMAINK A NAGYVILÁGBAN: A MAGYAR MEGMARADÁS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Földünk a II. világháború után, a kétpólusú világ. - Hidegháború. - Kommunista diktatúrák. - A harmadik világ. - Emberi és polgári jogok – Az Európai Unió - Globális problémák. - Hazánk története napjainkig: - A háborús károk felszámolása, a koalíciós évek - A sztálinizmus Magyarországon - 1956-os forradalom és szabadságharc - A Kádár-korszak - A magyar társadalom átalakulása - A rendszerváltozás - A határon túli magyarság sorsa - Helytörténet 	<p>Történelmi visszaemlékezések meghallgatása.</p> <p>Gyűjtemények, tablók, kiadványok készítése a lakóhely nevezetességeiről.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés, forráselemzés. Kritikai gondolkodás: Történelmi problémák felismerése és elemzése. Digitális kompetencia: Interaktív taneszközök használata. Szociális és állampolgári kompetencia: A mindennapi életvezetés megváltozott körülmények között. Hatékony és önálló tanulás: Ismeretszerzés elsődleges forrásokból. A források áttekintése és értékelése.</p> <p>Megfigyelő-, időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek</p>
---	--	--	--

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI:

KULCSFOGALMAK ISMERETE, TERMÉSZETTUDOMÁNYOS GONDOLKODÁS ELSAJÁTÍTÁSA, ALAPVETŐ OK- OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉRTELMEZÉSE.

ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes